

Overlegorgaan
Fysieke Leefomgeving

Overlegorgaan Fysieke Leefomgeving (OFL)

Rijnstraat 8

2515 XP Den Haag

Postbus 20901

2500 EX Den Haag

www.overlegorgaanfysiekeleefomgeving.nl

Contactpersoon

L. Alferink

secretaris

M +31(0)6-11843574

lieke.alferink@ofl.nl

Kenmerk

IENW/BSK-2023/112141

Datum 4 mei 2023

Betreft OFL advies Deltaprogramma 2024

Zeer geachte heer Glas, Beste Peter,

Op 12 april jl. heb ik met de leden van het Overlegorgaan Fysieke Leefomgeving de conceptversie van het Deltaprogramma 2024 besproken. Een korte impressie van het overleg deelde ik reeds mondeling met de Stuurgroep van het Deltaprogramma op 20 april jl. In deze brief vat ik mijn advies nog eens samen. Daarin heb ik ook rekening gehouden met het recente uitgebrachte Eerste Bericht Burgerperspectieven 2023 van het Sociaal Cultureel Planbureau (SCP)¹, in het bijzonder de paragrafen die betrekking hebben op de toekomstige ruimtelijke inrichting van Nederland.

Er bestaat grote waardering voor de sterk verbeterde grafische en visuele presentatie van het Deltaprogramma op hoofdlijnen. Een dergelijke presentatie nodigt ook technisch minder onderlegde lezers uit om zich in het programma te verdiepen en mee te denken over beoogde verreгаande ruimtelijke maatregelen en hun effecten.

Er is brede steun voor de door de Signaalgroep gevraagde extra aandacht voor het betrekken van burgers die hetzij om sociaaleconomische, culturele of andere redenen nauwelijks zijn betrokken bij de besluitvorming. De te maken keuzen zullen immers op termijn ook een forse invloed hebben op hun directe leefomgeving. Het SCP tekent in dit verband de paradox op dat de meeste burgers in Nederland goed te spreken zijn over hun eigen leefomgeving, maar collectief vrezen voor een 'voller' en 'lelijker' landschap in de nabije toekomst. Kennelijk slagen beleidsmakers er onvoldoende in om een wenkend perspectief te schetsen voor alle inwoners van Nederland. Ik raad u daarom aan nog eens te bezien of u in uw aanbiedingsbrief opnieuw aansluiting wilt zoeken bij de herdenking van de watersnoodramp van 1953. Angst is vaak een slechte raadgever. Er komt veel op de burger af, waaronder een stapeling aan crises van klimaat tot biodiversiteit en wonen.

¹ SCP (2023). *Eerste Bericht Burgerperspectieven*. [Burgerperspectieven+2023+bericht+1.pdf](#)

Datum

4 mei 2023

Het Deltaprogramma heeft alle Nederlandse burgers veel te bieden. U mag meer uitgaan van de kracht en waarde van het programma.

Bij de achterban leeft een zorg over de uitvoeringscapaciteit van het interbestuurlijk opgezette Deltaprogramma. Voor het succes in de uitvoering bent u in belangrijke mate aangewezen op decentrale overheden, waaronder provincies, gemeenten en waterschappen. Met name de provincies – nog maar enkele jaren gelden op de nominatie om te worden geschrapt – lijken tegenwoordig overvraagd, zeker nu zij een sleutelrol krijgen toebedeeld in het transformationele Nationaal Programma Landelijke Gebied. Ik raad u aan om deze veelal nog wat abstracte uitvoeringsproblematiek beter in kaart te brengen en eventuele knelpunten te signaleren, zodat we gezamenlijk mitigerende maatregelen kunnen nemen. Niet alles kan overal, maar alles kan zeker niet tegelijkertijd. Het woord ‘integraal’ ligt op ieders lippen. In de praktijk zien we nog veel versnippering. Een heldere prioritering kan helpen om de uitvoering op koers te houden. In dit verband ben ik van de zijde van het bedrijfsleven ook geweest op de aanzienlijke onderhoudsopgave van de bestaande fysieke en waterstaatinfrastructuur.

Hetzelfde bedrijfsleven vraagt vooral om duidelijkheid. De ambities op het vlak van integraal rivierenmanagement (IRM) zijn nog steeds onvoldoende praktisch uitgewerkt, wat leidt tot frustratie en onzekerheid. Specifiek wijst het bedrijfsleven op het ontbreken van ruimte voor de winning van drinkwater en oppervlaktedelfstoffen. In die zin kunt u mogelijk spelen met een door u belicht thema als ‘grip op grilligheid’; dat geldt immers niet alleen voor de grillen van weer en klimaat, maar ook voor die van beleidsmakers. Standvastigheid in visie en stabiliteit van bestuur zijn van het grootste gewicht in een programma dat lijnen trekt door meerdere generaties. Het meer en intensiever betrekken van de jeugd, zoals u beoogt, is daarmee een logische volgende stap.

Voorts vraag ik nog uw aandacht voor enkele afzonderlijke punten. Zo heb ik in eerdere adviezen aanbevolen om meer oog te hebben voor natuur en landschap. Uit mijn achterban blijf ik signalen optekenen, dat natuur en biodiversiteit in het Deltaprogramma meer worden gezien als weliswaar te verwelkomen bijvangst, maar onvoldoende als bron en basis van landschappelijke kwaliteit en waterveiligheid. In deze zou u wellicht uw vaak uit uw mandaat gelegitimeerde schroom kunnen laten varen en nadrukkelijker in durven zetten op natuurbehoud en -herstel in het Deltaprogramma. Ook het technische onderscheid tussen waterbeschikbaarheid (binnen het strikte mandaat) en waterkwaliteit (buiten het strikte mandaat) komt in toenemende mate als artificieel over. Een

Datum

4 mei 2023

vergelijkbare observatie geldt het nationale mandaat. Veel maatregelen sorteren slechts een duurzaam effect als zij op het niveau van het stroomgebied van een gehele rivier worden genomen. Het belang van goede internationale samenwerking in Europa mag daarom nog wel wat worden aangezet.

Terugkomend op mijn eerste punt en de bevindingen van het SCP, raad ik u aan om breder te experimenteren met vormen van burgerparticipatie zodat alle inwoners het gevoel krijgen grip uit te kunnen oefenen op de herinrichting van hun directe leefomgeving.

Met vriendelijke groet,

Hoogachtend,

Johan van de Gronden

Voorzitter OFL

